

# СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ТРИБУНА

Възникновеният орган на Работнич. Социал-Демократ. Партия (Обединена) в Варненския окръг.  
Абонаменти: 5 л. Обнавяния: официални по 70 ст., търговски по 50 ст. □ см. Големки и външални по 15 л., цекролози, панахици и благодарности по 20 л. За повече публикации отстъпка. Всичко предишата.

ТЕЛЕФОНИ № 121 и 129.

ЕДИН БРОЙ 20 СТ.

Печатница „ЗОРА“ — Варна.

## Социалната демокрация и народът.

Социалната демокрация по естество си е партия международна. Но същевременно тя е повече и повече става партия на народа, въ смисъл, че става представителка не само на индустриалните работници, но и на всички трудящи се и експлоатирани слоеве, съответно на голямото мнозинство от населението — на народа. Останалата част от работническото, трудящото се съвът, по начина, по който живее и въ условията на труда си, става все по-близък на пролетариата, този последния съзнава своите класови интереси и създава своите организации, (професионални и политически) става център, около който се групират другите представители на труда. Малоимотните земледельци и занаятчии нима защо да се страхуват от победата на социалната демокрация, тя напротив е въ тяхъв интерес, тъй като тя означава въвеждането на един обществен строй, който ще обезпечи, както на наемните работници, така и на самостоятелните работници на дребното производство освобождение от експлоатацията и вгнета и ще им донесе сигурност за живота и благоденствие.

Социалната демокрация, съответно, се явява пръв всичко, като заклещ-враг на експлоатацията и угнетението, въ каквато и форма да се явяват т.в. И-като такава тя е представителка на подавяващото болшинство от работящия съвът на България.

Ако и да е неизбежно пропадането на дребното производство по силата на икономическите закони, не е неизбежно то да се извършва съ всички ония ужаси, които обикновено днес го придружават.

Въ това направление теорията на българските комунисти — т.с. социалисти, изразена въ максимата: „колкото по-зъл толкова по-добър“, е по-ярка въ своята основа, защото то значи: колкото по-скоро стане пропадането на дребното производство, без оглед какъ става то, толкова по-добър за социализма, защото числото на пролетариата ще се уголми най-скоро.

Социалната демокрация не само нима никакъв интерес, що то дребните собственици и дребни селяни да изпадат, а напротив: тя има най-голям интерес това да не се случи. Защото колкото по-изпаднали сж краговетъ, от които се рекрутира (набира) пролетариата, толкова по-малко ще се повдигне съзнанието на тия послѣдните толкова високо, щото да сж способни да искат да въдвѣтъ въ редоветъ на борещия се пролетариатъ. А въ увеличението на борещия се пролетариатъ е силата на социалната демокрация, не въ-голям дрой изобщо на пролетариата.

Единствена социалната демокрация е, която ще се застъпи за цѣлъ редъ мероприятия, чрезъ които ще се добиятъ значителни подобрения и облекчения за дребните собственици и малоимотни селяни.

Това става ясно и отъ исканията, които социалистическата партия прѣд-явява на днешната държава, искания, които непосредствено могат да се осъществятъ.

Подобното изброяване на тѣзи искания не е наша непосредствена задача. Тѣ сж изложени въ програмата на социалистическата партия и сж печатани въ в. „Социалистическа Трибуна“, модъ въ-въ: нашата платформа.

Забѣжително е, че голѣмата част отъ тѣзи искания сж общи на проле-

тарията и другитъ слоеве на работния народъ.

Това е достатъчно да падне демократията на буржуазнитъ политически прѣдстатели, които, като вмѣкватъ въ програмитъ си частъ отъ исканията на социалната демокрация, искатъ да увлечатъ подиръ себе си народа.

Социалната демокрация се стреми да повдигне хората отъ долнитъ слоеве и да имъ облекчи положението съ прѣмъхване на косвенитъ данъци, съ прѣхвърляне на голѣмата частъ отъ данъчния товаръ върху богатитъ посрѣдствомъ прогресивно-подоходния данъкъ, съ прѣмъхване постоянната войска и свързанитъ съ нея държавни разходи и т. н.

Дребното занаятчиство и селянитъ, отъ както съществува свъръменната държава, никога не сж били въ състояние сами съ свои сили да защитятъ интереситъ си.

За да запазятъ интереситъ си, тѣ трѣбва да се съединятъ съ нѣкоя класа, съ която иматъ общи интереси. Тази класа е класата на логиснатитъ и експлоатираниитъ, класата на наемното работническото. И съединени рѣка за рѣка съ безпирно напредващия пролетариатъ, ше вървѣтъ напредъ къмъ побѣда и триумфъ.

## Санитарна програма на обединенитъ социалисти.

### XII. Аптекиятъ въпросъ.

1. Обществени аптеки — държавни, окръжни и общински.
2. Държавен складъ за снабдяване съ лѣкове и материали ксички аптеки.
3. Държавна лаборатория за изследване лѣковетъ и за приготвяне такъва.

### XIII. Повдигане живота и борба срещу фалшификацията на хранителнитъ и питейнитъ вещества.

1. Прѣмъхване всички мита, налози, бери и пр. върху прѣдметитъ отъ първа необходимостъ.
2. Широко и бързо контролъ върху всички хранителни и питейни вещества.
3. Учрѣждаване държавни, окръжни, общински лаборатории за контрола на хранителни и питейни вещества и за химико-бактериологически цѣли.
4. Освобождаване отъ данъци нуждающитъ се, бѣднитъ хронично-болни, недъгавитъ и пр.
5. Обществена помощ и транспарии за нуждающитъ се.
6. Широко ветеринарно-санитаренъ контролъ върху добитъка и хранителнитъ продукти отъ животински произходъ.

### XVI. Хигиена на труда.

1. Обществена грижа за хигиенически условия въ фабриктъ, работилницитъ, помѣщенията при тѣхъ и жилищата, както и за самия трудъ.
2. Пълна регламентация на труда.
3. Минимална дневна, празнична, седмична и годишна почивка.
4. Максималенъ 8 часовъ работенъ день.
5. Забраняване нощния трудъ за всички жени и за деца до 18 годишна възраст.
6. Забраняване дѣтския трудъ до 15 годишна възраст.
7. Забраняване женския и дѣтския трудъ до 18 годишна възраст въ производствъ, зѣлъ отразяващи се върху организма.
8. Работнички жилища, селища, бани, игрища, градини, читалища, театри, училища.
9. Широка осигуровка за болестъ,

злополука, инвалидностъ, старостъ, безработица за всички работници и семейства имъ.

10. Безплатно и специално лѣкуване професионалнитъ болести.

11. Широко участие на лѣкари въ инспекцията на труда.

### XV. Хигиена въ училищата.

1. Хигиенически училища съ паркове, градини, игрища, бани, душеве, съ безплатни закуски, обѣди, обѣкло и училищни потреби за ученицитъ.
2. Разширяване учитель-лѣкарския институтъ и въвеждане хигиената като учебенъ прѣдметъ въ всички училища.
3. Широка подготовка на дѣвчицитъ за майчинство.
4. Училища за закъспѣли, заекващи и пр. дѣца.
5. Широка реформа на учебнитъ програми за хармониченъ духовенъ и физиченъ развой на дѣцата.

### XVI. Хигиена въ войската.

1. За оздравяване войската — пародно въоръжение.
2. Строгъ изборъ на младежитъ за военна служба.
3. Добри жилищни условия, подобренъ храната и обѣклото на войницитъ.
4. Бани, душеве, паркове въ казармитъ.
5. Достатъчна почивка; отпуски на войницитъ.
6. Прѣмъхване всички условия, съ-дѣйстващи за голѣмата и специална заболяемостъ въ войската.

## Конкурсъ за учители.

Някоя политическа партия у насъ нѣма вписанъ въ програмата си конкурсъ за учители, освѣтъ социал-демократическата (обединена) партия. Единича тя, като истинска защитница на народнитъ интереси, бореща се за общо и еднакво образование на всички български граждани, безъ разлика на народностъ, издига народното образование до висотата на ония обществени културни институти, чрезъ които се обновява и прѣсъздава обществото, чрезъ което се създаватъ образовани и интелигентни граждани на страната.

„Учителство е душата на училището“. Тая неопорима аксиома нашата партия поставя на първо мѣсто. Затова, редѣйки учебното дѣло въ страната, тя търси добри прѣдани на дѣлото учители, създава имъ добри условия на работа, ратува за построяване навредъ хубави, удобни и хигиенични учил. здания, снабдява ги съ необходимитъ учебни помагала за улеснение обучението въ тѣхъ, иска намаление броя на ученицитъ на единъ учителъ, за да има послѣдния възможностъ да изучи психиката и способноститъ на всѣки ученикъ отдѣлно и съобразно съ тѣхъ да насочва своето възпитателно и образователното влияние. Съ тия малки реформи социал-демократическата партия върви по пътя къмъ осъществяване идеала на трудовата школа.

По отношение гражданскитъ и политически свободи на учителя нашата партия оставя учителя напълно свободенъ. Гарантирайки му всички блага и удобства въ работата, добро и задоволяваще нуждитъ му материално възнаграждение и пълна гражданска и политическа свобода, социалистическата партия не се съмнява, че учителъ ще принадлежи къмъ оная политическа партия, която има написани на знамето си тия искания.

Поставяйки учителя при най-добри трудови условия и добро материално

24 VII 1919 г. Год. I. Брой 6.

## Нашата платформа.

- 14) Реорганизация на войската:
  - а) Въвеждане системата на пародно въоръжение.
  - б) Прѣмъхване специалното военно правосъдие.
  - в) Намаление до минимумъ срока на военната служба.
  - г) Прѣмъхване ординарния институтъ подъ каквато и да било форма.

(Слѣдва).

възнаграждение, социалдемократията иска отъ учителя прѣданостъ къмъ работата, знания, умѣние и сръчностъ. Учителството, като всѣка професия, иска природни дарби и всѣки съвръшителъ днешната гимназия или педагогическо училище, не чувства ли най-малко вълнение къмъ тая работа, не усѣща ли въ душата си обичъ къмъ дѣцата, нека не се залавя съ учителството. Такъвъ учителъ не е полезенъ за учебното дѣло, той е единъ излещъ баластъ, отъ който училището трѣбва всѣки моментъ да се отърве. Подбирането на добръ учителски персоналъ за възпитанието и образованието на дѣцата, бѣдани граждани, социалдемократическата партия възлага на цѣлѣсообразно и разумно използване конкурсъ.

До сега у насъ най-вече си е служило съ конкурса столичното училищно настоятелство и то не за да покрие на горѣказанитъ цѣли, а за да избѣгне трудноститъ при назначаване учители на малкото вакантни мѣста при много кандидати, каквито въ миналитъ години се много явяваха и да може чрезъ конкурса да се отърве отъ многото кандидати на своитъ приятели. Въпрѣки това, чрезъ конкурса столицата се снабди съ млади, дѣлни и способни учители, защото при конкурса бѣскаха способносикъ на тия или оная учителъ изпитната комисия, колкото и заинтересована въ случая, неможеше да се отличи способнитъ отъ неспособнитъ.

Варненското учил. настоятелство, подражайки на столичното, още миналата година е рѣшило по принципъ да назначава учители за града чрезъ конкурсъ. Тая година то се повтори на това си рѣшение и пристигли къмъ реализирането му. Въ завѣршното си заседание то е приело вече и правилника за конкурсния изпитъ. Върху тая правилникъ ще се спра въ специална статия.

До колко е искрено желанието на настоятелството да подбере чрезъ конкурсъ добри и способни учители за града се вижда отъ факта, че при едно рѣшение да се назначаватъ учители съ конкурсъ, същото настоятелство назначи вече една учителка безъ конкурсъ. Въ началото още варненското училищно настоятелство хвърли калъ въ едно хубаво свое начало. Надѣваме се, че единствената прѣдставителка на соц. д. партия др. Жена Георгиева ще даде заслужения отпоръ на нечиститъ поплъзновения на тая или оная училищенъ настоятелъ.

## ОТЗИВИ.

### Късоголеда „демократия“.

Варненската демократическа „Народна сила“ бѣла огънь противъ развращающата демократия на социалиститъ, които въ своя партиенъ органъ бѣха писали, че буржуазията у насъ, колкото това да е несприятно за нея, че има да види работници, назначени не само за пристави и началници, но и на по-високи мѣста. И продължава по-нататкъ „цензованата“ „Сила: „Кждъ и какъ искатъ да ни водятъ социалиститъ, съ кого искатъ да ни управляватъ“. Съ честни и трудолюбиви българи, но безъ цензъ и подготовка.“

Вѣрно е, че всрѣдъ българското работническото, както това е впрочемъ и въ странство, нѣма нито единъ човѣкъ съ висше образование и твърдъ малко съ сръдно. При все това, обаче, мнозина отъ тѣхъ иматъ „цензъ“ много по-високъ отъ тая, да речемъ, на нѣкои измежду първенцитъ на варнен-

ският демократ и на пъкоя от редакторите на „Пръпорец“. Българското работничество, въ своите 20 годишни борби за по-добър живот и за просвета, издигна извън своята среда хора, колкото способни, толкова и скромни, със които то справедливо може да се гордее. Измежду демократите в София има хора, които понасят имената на тия работници. „Народна Сила“ би могла да се осъдоми напр. отъ Гриша.

### Пакъ за националните малцинства.

Сжщата „Народна Сила“ атакува поместената въ брой втори на нашия вестник статия върху националните малцинства и отношението на буржуазните партии към тях. Запъннали уста и изострили нокти, провиква се страшно моравна лъс: „Защитница и закрилница на националните малцинства е само социалната демокрация а? Гнусно и отвратително. Ако и въ България националните малцинства не сж имали всички свободи — лични, политически, религиозни и пр., то не знамъ дъ другадъ по свѣта че се намърятъ повече“.

Шомъ у насъ не ставатъ всъкидневни, а само периодически изстъпления и погроми надъ инородците, „демократията“ вече спи на 14. Че за културното развитие на инородците не е направено до сега нищо, това за демократията е въ реда на нѣщата. Прѣди избориѣ тѣмъ се даватъ щедри обѣщания — и това е прѣдостатъчно. Който иска повече отъ това, той прави оферта за властъ... Нещастна „демократия“!

### Земледѣлска програма на Българската Работническа Социал-Демократическа партия.

Работническата Соц.-Демократ. партия, върна на досегашната си практика да се застъпва за интереситъ на широкитъ народни маси, че продължи да работи за всеобщото повдигане на земледѣлското производство и въ защита на земледѣлския трудъ, въз основа на слѣдната платформа, като частъ отъ програмата на нейната общополитическа платформа.

#### I. Землеустройство.

1. Национализиране едрата поземлена собственост за задоволяване нуждитъ на безимотнитъ и малоимотнитъ селени.
2. Завземане на монастирскитъ и царски имоти, като се употребятъ въ полза на селското население и за обществени цѣли.
3. Социализиране на всички минни

богатства и обявяване на всички подни сили за държавна и общинска собственост.

4. Отчуждаване едрата горска собственост въ полза на държавата и рационално използване на горитъ отъ държавата и общинитъ.

5. Социализиране на индустрията свързана съ земледѣлското производство — спиртни; захарни, пивоварни и др. фабрики и инсталации; унищожение на всички концесии, дадени въ полза на частни лица.

6. Запазване меритъ, като обществена собственост, съ цѣлъ да служатъ за земенъ запасъ; за пуждитъ на общинитъ и за културни цѣли — подоборъне на земледѣлното, овощарството, скотовѣдството, бубарството, издѣлка на училища и т. н.

7. Създаване законъ за сгруппиране на земятъ съ цѣлъ да се прѣмахне разпокъсаността на земледѣлскитъ притежания.

#### II. Организация на земледѣлското производство.

1. Широко подпомагане на земледѣлското производство, на земледѣлскитъ кооперации за кредитъ, доставка на оръдия, машини, сѣмена и пр.; улесняване продажбата на земледѣлскитъ продукти, съ цѣлъ да се прѣмахне посрѣдничеството на капиталиста и да се засили колективния селски трудъ.

2. Подоборъне закона за Кооперативната Банка, като се увеличатъ нейнитъ капитали и се създаде по-ефтинъ, бързъ и достъпенъ производителенъ кредитъ; подоборъне законитъ за кооперативнитъ сдружavanja, като се прѣмахнатъ всички прѣчки за образуванетоъ имъ и за тѣхната широка дѣйностъ.

3. Използуване частъ отъ печалбитъ на Земледѣлската Банка за въпримития отъ общественъ характеръ; заводи за добитѣкъ, елеватори при жѣлѣзопътни възеи и търговски пристанища, земледѣлски индустриални прѣдприятия.

4. Специални проучвания за коригиране рѣкитъ, уреждане канали мръжи за напояване, изсушаване блата и мочурливитъ мѣста, укрѣпяване на пороната, залѣсяване и затрѣвяване, като за цѣльта се образуватъ нужнитъ фондове; подоборъне междуселскитъ пътища.

5. Основане земледѣлски ступански институтъ въ София, опитни полета и мѣстни опитни станции и участъци въ страната за проучване и правилно разрѣшение на всички въпроси извън областта на земледѣлското производство; обработка на разнитъ видове почви, торене съ обикновени и изкуствени торове, сѣене, отглеждане сѣмена и растения и проучване природнитъ особености на страната въ

земледѣлско отношение — почва, климатъ, културни растения и пр.

6. Специаленъ институтъ за изслѣждане домашния добитѣкъ по отношение неговата продуктивностъ — уговяване, плодovitостъ, млѣчностъ и работоспособностъ.

7. Подпомагане частната и колективна инициатива за уредба на фазанции по произвеждане овощни растения и лозовъ материалъ, направа на модерни сушилни и инсталации за консервиране плодове и др.; устройство на централна и мѣстни овощни станции и опитни градини въ овощарскитъ краища за проучване овощарски сортове.

8. Уреждане специаленъ институтъ за борба съ фалшификацията на всички материали и храни, които се внасятъ отъ чужбина или се произвеждатъ у насъ; издирване срѣдства за борба съ болеститъ и неприятелитъ на земледѣлскитъ растения, овощитъ и добитѣкъ.

9. Проучване нашитъ сортове зърнени храни и други културни растения (луперна, дѣтелина, крѣмно цвѣкло, маслосайни растения, макъ, лютионъ и др.), произвеждане на нови такива при опитнитъ станции и организиране сънепроизводни ступанства за масово производство на добри и доходоносни сортове сѣмена.

10. Грижи за осигуряване пазари за земледѣлски произведения. (Слѣдва).

### Царството на хазиянтъ.

Едва завършихме кървата и страшна война, отдали се на сладката мечта за новия тихъ и спокоенъ животъ, — ето ни сега въ разгара на друга едра война, наистина безкрѣвна, но все тѣж жестока — безпощадната война на алчни хазия срѣщу бѣдни и беззащитни наематели.

Навредъ се чува зловещия вѣкъ: излѣзте си, вървете си, прѣждосавайте се по дяволитъ, освободете ни сгаитъ. Хазиянтъ е суровъ, жестоко, неуемливъ. Той крѣпка, блѣска, маха рѣцъ, скърца съ жбѣи, запалва — зѣръ, неговото царство е сега, а алчността за пари го толпи, изгаря.

Дѣ е справедливостта? Дайте да я видимъ! Ние дълго чакаме, ние безропотно чакаме. Ние живѣхме въ трудъ безъ отгидъ, безъ покой. Нашитъ бащи, маже и братя се върнаха отъ бойнитъ полета, за да слушатъ руганитъ на безочливти и алчни хазия. Ше могатъ ли тѣзи страдалци да запаятъ хладнокрѣвие до край? Дайте справедливостъ!

3. В.

### Четете в Социалистич. Трибуна

## ХРОНИКА

КОНЦЕРТЪ ще дадатъ на 30 т. театръ „Ранковъ“ г-жа Илкова — пианистка, г-ца Лилиана Добри Христовъ — пианистка и г-ца Зорка Димитрова — концертна пѣвица. Концерта ще да се благотворителна цѣль.

ВАРЕНСКИЯ ОКРЪГЪ се раздѣля на слѣднитъ избирателни секции:

1. Варненска градска 10 секция.
2. Ени-кѣйска селска (вар. окоп) 2 секции.
3. Провадийска градска 2 секции.
4. Караджа-отска (провад. окоп) 2 секции.

#### ПРОВАДИЙСКИЯ РАЙОН. КОМИТЕ

съобщава, че въ магазина е имало останали отъ по-рано ограничено количество 2 кгр. 315 грама матери (кожи-шесеро и боксъ). Комитетъ рѣшение 17 по протоколъ № 53 17 май т. м. е рѣшилъ той материалъ да се раздаде за обща (по тѣ цифръ) на чиновницитъ. Това рѣшение № 4290 отъ 21 май т. г. е издано на магазинера за изпълнение послѣдния донася, че той материалъ е раздѣленъ на чиновници, между които има жѣлѣзничари, учители, чиновници при окол. управление, садѣщето и такива при комитетъ и им раздѣляне отъ 120 гр. шесеро и гр. боксъ. Понеже количеството материалъ е било малко, естествено всички чиновници ще могатъ да снабдятъ съ такъвъ материалъ.

Даватъ се подъ наемъ двѣ немощни вили (кѣшкѣ), по шосето за двора на 4300 к. м. отъ града, близо до чистата частъ на брѣга. Споразумѣ въ самата вила въ всѣко врѣме, въ редакцията.

### ОБЯВЛЕНИЕ.

Съобщаваме на интересующитъ че на гара „Въгли-Долъ“ инсталира фабрика за изработване на: марони, керемиди, капащи, тухли и други нежни изделия.

Имаме вече готови изпечени и силски керемиди, капащи и тухли, които продаваме на най-ниски цѣли.

При фабриката инсталираме дѣл английска система за влѣчане на ви при най-износни условия.

Молимъ интересующитъ се да се свързатъ съ порѣчитъ си, както и събятъ фабриката ни, за да се даватъ въ върността на горѣизложени.

Съ почитание:

Аки. Д-во за фабрика на цигли „Напрѣдъ“

4—4

### Писма до единъ пишманъ демократъ.

#### II.

Другъ единъ поводъ да се нахвърлиш противъ демократическата партия сж единъ, както ти казващъ, учителни за единъ държавенъ мжѣтъ думи, които подхождали само на езика и на достойството на дворянитъ лѣкени, но които, за чудо голямо, Малиновъ билъ казалъ на една вечеря въ двореца. Хайде холанъ, на тебе пакъ ти се присъниха лѣкени. Но нали знаешъ какъ и защо бѣха казани тия словични думи? Я си припомни добръ какво бѣше тогава положението!

Фердинандъ, който дълги години бѣ вървѣлъ изъ криви и опасни лѣтца, единъ день сѣда и се замисля дълбоко. На какъ вода азъ своя любимъ народъ — дума си той, — нѣма ли подобри лѣтца за неговото прѣусъпяване, въ коя посока да карамъ за напредъ и много други въпроси занимаваха и обременяваха мислитъ му. Силно съмнѣние измѣчваше многострадната му душа и непобѣдимо колебание парализираше дѣйствието му. Съвършъ правия пакъ въ моментъ на единъ свѣтълъ душевенъ проблѣсъкъ, той все пакъ не се рѣшаваше да скѣса окончателно съ старото, тъмно минало и застана на кръстопатъ: ни назадъ къмъ миналото, ни напредъ къмъ бъдещето.

Въ този именно сѣдноносенъ моментъ, за да окуражи царя и да го накара да хване мория лѣтъ, яви се

нашия незамѣнимъ Малиновъ на вечеря въ двореца, и дигайки чаша съ шампанско, отправи къмъ него замислената си тирада: За Васъ, при Васъ, задъ Васъ и винаги съ Васъ, царю, — а ако благоволиш да се съгласиш, дори и подъ Васъ, макаръ това вече да е твърдъ опасно за насъ“.

Да, гълъбъ Ваня, мисли каквото щѣшъ, но азъ съмъ дълбоко убѣденъ, че Малиновъ направи всичко, което може да бѣде по силитъ на единъ човекъ и ако по-късно Фердинандъ пакъ кръшна изъ стария пакъ, то е, защото въ тази бѣдна България не се намѣри единъ вторъ Малиновъ, който съ думи подобни или други, да го държи въ лѣта на доброто.

Сега минавамъ къмъ послѣдния въпросъ — за нещастия сепаративенъ миръ. Тукъ ти вече бѣлвашъ огънь и жупелъ: нали Малиновъ знаеашъ, че войнитъ даватъ срокъ до 10 септември, защо не сключишъ мира до тогава, защо подозирашъ, че имало прѣдательство на Добро Поле, защо туй, защо оуи? Стой! — чакай малко. Както виждамъ, ти хичъ не му чувашъ отъ военни въпроси. Вѣрно е, че правителството още прѣзъ юли знаеашъ за датата 10 септември; сжко тѣ нѣма съмнѣние, че войнитъ се бѣха кръзъмъ изтощили отъ дългата война, че гладуваха, че ходѣха голи и боси; вѣрно е, че имаше безобразенъ и хайдушки тилъ, прѣва по глупостта си главна квартира и троеминистри, които едва на 5 септември се сѣтиха

да обиколятъ фронта — и много, много още други прѣлести. Но все пакъ азъ мисля, че слѣдъ като воюва храбро цѣли три години, армията можеже най-сетѣ да почака поне още една година, когато Малиновъ сигурно щѣше да сключи сепаративенъ миръ. И сетѣ, какъ може да се обясни пробива на фронта, ако не съ прѣдательство? Наистина, противника бѣше поставилъ по двѣ дивизии срѣщу всѣки нашъ полкъ, по десетъ батареи срѣщу наша една и милионъ снаряди срѣщу наши сто. Нищо — то си е въ реда на нѣщата: тѣ сж голѣми и богати, а ние сме малки и бѣдни.

Да речемъ сега, че на 14 септември рано заранъта, противникътъ открива по нашитъ позиции адски барабани, огънь, който продължава цѣли три дни. Какво, мислишъ, правятъ нашитъ въ това врѣме? Много просто — тѣ се гушатъ въ скривалищата си и пушатъ ли, пушатъ. Но снарядитъ сж съ съмъ сринати, а и много отъ скривалищата рухнали и войнитъ въ тѣхъ избити. Спира най-сетѣ страшица артилерийски огънь и противника се дига за послѣдната си атака. Нашитъ, колкото сж останали живи, наизкачватъ, заематъ срутени позиции, нанасятъ страшни загуби на противника, но и самитъ тѣ редѣятъ. Противникътъ е вече само на нѣколко крачки и слѣдъ мингъ ще почне зловещъ рѣкопаженъ бой. Какъ мислишъ, ще паднатъ ли позицитъ? Не, не! Противникътъ е

тѣ силно потресенъ отъ понесени загуби, че нашитъ, макаръ да сж срѣщу триста, пакъ ще се задържатъ безъ дори да се биатъ, стига само стоятъ и да се блѣщатъ. Но тѣ, датели нѣдни, не стоятъ, а се рѣшаватъ и... фронта е пробитъ! Ето нещастното, ето позора на България! Не сепаративния миръ закѣсѣтъ, прѣдательтѣ прибѣрзаха да избѣгнатъ.

Нека сега, на край врѣме, да ти помпимъ единъ думи на Малиновъ, които много дълго си на неговитъ дъ. Когато той писалъ на Фердинандъ Берлинъ за лошото положение фронта и въ тѣла, остроумниятъ царъ го поканилъ да се поразходѣ до до Берлинъ, дѣто Вилхелмъ и денбургъ щѣли да разсѣятъ съ съ неговото мрачно настроение. Той знаеашъ ли какъ Малиновъ отговорилъ на царя? — Да прощавате, Ваше Величество, думамъ той, но азъ ще имамъ при Васъ въ Берлинъ, а Вие сторите добръ да дойдете при менъ въ София. Тѣ му писалъ! И Вие съществото въртѣло насамъ, сукало и татѣтъ, и единъ день туку се издѣсило въ София.

Азъ като се научихъ за тази история и като срѣцнахъ на другия денъ Малиновъ на улицата, дѣлше ми се хвърля на шията и просто и го разцѣлювамъ по устата. Ти какъ се речеашъ?

Е, Ваня, сега артѣкъ вървамъ дъ върнешъ вече при майката — лѣтъ Гандогворъ.